

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstinget. № 7.

Anden Sæssion.

8de Møde.

Torsdagen den 17de October.

(Fortsat).

Dahl (fortsat): For at nævne et Exempel, som vist er alle de Herrer bekendte, og som ligger os meget nær, blev der i forrige Aar solgt et Gods i Jylland. Der var vel ikke noget fideicommissariff Baand paa det, men det kunde jo meget godt have været der. Det blev solgt til en fremmed Mand, og jeg troer ikke, han havde havt det i to Dage, førend det atter var solgt og overgaaet til Selveiendom. Hvad Ulykke vilde der nu have været deri, hvis dette Gods havde været behæftet med fideicommissariff Baand, at Lehnbesidderen havde solgt det en masse til den samme Mand, og han i det samme Øiblik eller saa Dage derefter solgte det til Bønderne for en overmaade billig Priis? Saaledes troer jeg det er gaaet og vil fremdeles gaae i mange Tilfælde. Desuden maa man erindre, at har der fundet en høiere Grad af Humanitet Sted paa Lehnsgodserne end paa mange andre Godser, hvilket jeg dog forresten ikke troer, saa vil den samme Humanitet gjøre sig gjældende fremdeles. Lehnbesidderen vil ordentligviis ikke sælge Bøndergodset en masse, og hvorfor vil han ikke sælge det en masse? fordi det ikke er til hans egen Fordeel at sælge det en masse. Og de Herrer, som mene at ville fastholde Familiens Interesse, vil jeg henvise til, om de ikke netop troe, at det vil være meest i Familiens Interesse at holde paa, at Besidderen maa sælge til hvem han vil, thi man kunde da tænke sig, at han derved fik en større Concurrence og altsaa vilde faae en større Købesum; i modsat Fald kunde man tænke sig, at han vilde blive ked af dette Forhold og sælge, saa at sige à tout prix. Der-

imod troer jeg, at, naar man lader Forholdet være frit paa Lehnsgodserne som paa andre Godser, vil Fæstebonden efterhaanden og meget hurtigere ogsaa paa Lehnsgodset gaae over til at blive Selveiere, ligesom der i denne Retning er virket paa en naturlig Maade ved Lovforslaget, saaledes som vi have tilladt os at omændre det ved det Forslag, vi have stillet til § 4. Men efter Uendringforslaget kunde Godseierne desuden maaskee synes, at det kunde være en Fingerpeg henimod, at heller ei Godseiere, som havde Godser uden fideicommissariff Baand, maatte sælge til Andre end til Fæsterne; ja, man kunde gaae et Skridt videre og tænke sig, at naar først den Bestemmelse var tagen for Lehnbesidderen, at de ikke maae sælge Bøndergodset til Andre end Fæsterne, og derefter at andre Godseiere heller ikke maatte sælge det til Andre end Fæsterne, saa var der kun et kort Skridt til at sige: ja Godseierne maae heller ikke fæste til Andre end Fæsternes Børn, Svigerbørn o. s. v. Fra hvilken Side jeg saaledes betragter Sagen, enten jeg seer den i Godseiernes eller i Bøndestandens Interesse, forekommer det mig at være det Usteligste og Naturligste, at lade begge Parter have frie Hænder, saaledes at Godseieren kan følge den Fremgangsmaade, han deels paa Familiens, deels vel at mærke ogsaa paa Bøndestandens Vegne, anseer for at være den heldigste; har han viist Humanitet, jeg gjentager det, saa vil han ogsaa fremdeles vise den.

Orsted: Den ærede Taler, som nu fatte sig, har anført nogle Exempler paa, at Fideicommissgodser ere overdragne, ikke til Fæsterne, men til Andre. Men, dersom jeg ikke skulde være feil underrettet om de Tilfælde, han har sigtet til, ere de af en ganske anden Natur end her er Spørgsmaal om. I de paapegede Til-